"Стиха, стиха Дунай воду несе…", а ще тихіше, ще спокійніше над пишним Дунаєм. Південне повітря, убравши в себе, мов губка воду, усі проміння сонця, висить тремтячими грудьми над чудовим краєвидом, тисячами сліпучих іскорок обсипає широку річку, що ледве помітно для ока гойдає свою жовту воду межи піскуватими берегами… А на румунському боці, ген-ген понад тихим Дунаєм, зеленою лавою простягся кучерявий гай вербовий і стоїть на варті поміж річкою та шпичастими горами, що блакитними тінями лягли на блакитному небі і приковують до себе очі і ваблять у свою далечінь імлисту…

Вечоріло. Здорове палаюче сонце зупинилось над Галацом, над тими щоглами незліченними, що но мріють вершечками в імлистій блакиті, над тими плавнями розлогими, що зеленіють в далечині високим комишем…

По цім боці Дунаю, де розкинулось м[істо] Рені, над самою річкою сиділо двоє людей. Клунки з прив’язаним до них казанчиком, що лежали осторонь на пісочку, запорошені чоботи й одіж свідчили, що то подорожні. Оден з їх, одягнений в широкі сині шаровари та молдуванський капаран, мав не більш як двадцять п’ять літ. Від білої качали, насуненої мало не на брови, виразно відбивалось смугляве енергічне обличчя з орлиним носом, з трохи грубими устами під чорним вусом, з карими очима, що, повні смутку й задуми, визирали з-під густих брів.

Товариш його — людина літ під сорок — насамперед бив у вічі буйним рудим волоссям на голові, довгими розкуйовдженими вусищами та неголеною бородою, що, мов щітка, стирчала рудою щетиною. Бліде, мов налите чим, обличчя його було зібране в дрібненькі зморшки і сливе не оживлялось мутними сивими очима.

Подорожні щойно викупались. Рудий розгортав ще мокрі вуса, з яких стікала вода, та застьобував свою безбарвну піджачину, що враз з

такими ж пошматованими штанами, забучавілими капцями на босу ногу та заяложеним кашкетом складала його мізерну одіж.

— А-а! добре!.. — покректав рудий. — А глянь-но, Свириде, як вода підживає!.. — звернувсь він до товариша.

— Десь у верховині дощі випали, — відповів Свирид. — Трудно нам буде, Луко, через Прут перехопитись у Молдаву, бо й Прут, мабуть, стоїть повний, як повесні…

— Не журись, козаче! Най тії журяться, що гроші мають… Одно погано: вода розливає, а в горлі посуха! Але ми зараз порадимо на се, — казав Лука, присовуючи до себе чималу баньку з вином та приязно всміхаючись до неї. — Три ока джіну! поміть собі!.. — Лука приклав баньку до рота і з усмішкою раювання на змарнілому виду пожадливо почав дудлити з неї. — А-а! бун джін! [23] Добре вино… На, пий!.. Добре вино, кажу… а було колись, брате мій, що я на таке вино й не глянув би… Угорське, шампан благородний, портвейн, бордо — от мої трунки… Було колись: його благородіє, поручик Лука Йванович, дідич подільський, а тепер… босявка, дідич ринштоку міського, матульняк-заволока!.. [24] Дай-но, брате, ще джіну… Отак! Ти чому не п’єш? Пий, закушуй; от тобі бриндза, перець… їж, покіль є що їсти! Е, було колись… А знаєш, кого я зустрів отут у Ренях?.. Ні, зроду не вгадаєш… Та й як тобі вгадати, коли ти і в вічі її не бачив, а мене оце два місяці, либонь, як зустрів на матулі?.. Іду я собі по джін оцей до шинку, коли бачу — стоїть на порозі молодиця… Як глянув я на неї, так і впізнав відразу. Вона! Коханка колишня!.. Змарніла трохи, схудла, та лишився той стан гнучкий, ті очі глибокі, що, здається, усе бачать, що в тебе заховано в серці від себе навіть… Вона зирнула на мене, та не впізнала, мабуть, бо й не ворухнулась з місця… Мені ніяково було забалакати до неї, бо, бач… таке було межи нами: п’ять літ оце минуло, брате мій, як я не з баньки кружляв, як тепер, і не з матульняками гуляв, а в благородній кумпанії дворянській розливав вина коштовні, мов воду тую… Бо була, брате мій, і земля своя, і двір, і челяді повно… сказано, дідич… Було, та збігло, не знать куди поділося… отак, ф’ю-у!.. та й нема… Так що ж я мав казати?

Еге, про дівчину. Саме за рік перед тим, як жиди забрали за довг усе майно моє, стала в мамєньки моєї за покоївку дівчина одна. Оця сама, що зустрів у Ренях… Гарна була дівка, така гарна та свіжа, що мене, було, аж коло серця запече, як гляну на неї… А горда та пишна, й не приступай!.. Я колись до неї — а вона як стусоне мене в груди!.. Мене — дворянина!.. Ще й відправитись хотіла, та мати не пустила. Чекай же, думаю собі, завзялась ти, завізьмусь і я… Розсердився спершу… такий лихий та сердитий, що й не приступай… Лише гримаю на дівку. А далі, брате мій, потихенько, помаленько почав я укоськувать її… То словом щирим обізвуся, то гостинця привезу… От моя дівчина й залишила брикатися… Крутив я, вертів я, мов ту рибу на гачку водив, поки не діп’яв свого… І жив я отак, брате мій, мов у раю, щось з півроку… Тут тобі бенкет безперестанку, день у день, кумпанія гарна, вино, аж шумить, ллється, карти, розкоші всякі… а тут дівчина пригортає, душу вивертає своїми очима глибокими та синіми, мов море в годину… Дай-но, брате, джіну! Х-хе! бун джін!.. Недовго я раював стак. Помітила мамєнька моя покійниця, що погано з дівкою, порадились ми — й відправили її… А тут незабаром попродали усе добро моє за довг, мамєнька померла, товариші відцурались, і лишився я оден як палець, без грошей, без захисту… Е, що я брешу? без захисту! Захист був: від шинку до шинку, від Сруля до Мошка — скрізь своя хата, скрізь свої люди!.. Нап’юся гарно, висплюсь ще краще: рівчак під боки, камінь під голову, небом загорнуся — сплю, всі минайте його сіятельство, пана матульняка, дідича міського ринштоку!.. Приїзди, Свириде, в гості: прийму тебе у власній господі так, що й не здякуєшся!.. А ти чого сидиш сумний та, мов сич той, напижився?.. Пий та не журись! Най тії журяться, що по дві сорочки мають, а хто має одну — кинь лихом об землю та пий, поки й останньої не позбудешся!..

— Чого я сумний, питаєш? — обізвався Свирид. — Так мені чогось журно нині… Змовились ми з тобою на Молдаву податись, пошукати долі за кордоном… Та ввижається мені, що не втопимо ми лиха в річці, перепливаючи, не загубимо його й у плавнях, переховуючись… Скрізь нам, бурлакам, однаково… Чотири роки блукаю я по Бессарабії, гадаючи втекти від лиха, що залишив на Вкраїні, а ніяк не можу… Я від недолі —

а вона за мною. Піду тихіше — біда мене нажене; піду швидше — сам біду дожену… Що з того, що я бурлакую, гірко працюючи? Що я маю з того?.. Свята голизна, та й годі!.. У других хоч родина є, втіха якась у житті, а сирота — мов те покотиполе, що вітер жене по степу, відірвавши від корінця… Зійшло колись і для мене сонечко, та заздрісно стало другим — і заступили…

— Чудна ти людина, Свириде! — перехопив Лука. — Шукаєш щастя по всьому світу широкому, а воно тут, у цій баньці пикатенькій на дні спочиває…

— Зазирав я туди аж на дно саме, а не знайшов своєї долі, не втопив там і лиха свого… Колись і я був щасливий, колись і до мене доля всміхалася… — казав Свирид наче до себе, підперши голову долонями. — Як тепер бачу я долю свою: стан гнучкий дівочий, очиці сині, аж чорні часом… за брови світ би віддав, коли б мій був, такі веселі та хороші… Ластівкою падала коло мене дівчина… А я не кохав її, ні… було, аж за серце мене ссе щось, як день не бачу… Хто його знає, чи в шавлії купано її змалечку, чи в любистку… Тільки грошей, мабуть, не кидано в купіль, бо такою вбогою зросла, як і я… Покохалися ми — побрати б ся, одружити б ся, та ба! Не поставиш хати з лободи, як кажуть, а іншої немає… У приймаки пристав би — так родина велика, сини підростають, до старшої дочки зятя прийняли. Порадились ми з дівчиною, побідкались і стали на тому, що вона піде у найми, складе за рік карбованця якого, а я теж помандрую на Бессарабію на зарібки… Щоб хоч хату було за що поставити та таке-сяке господарство спромогтися… А там — як Бог дасть… Ей, не хотілось мені на ту Бессарабію, так не хотілося, як живцем у яму… наче серце віщувало… Та не послухавсь, пішов. Так по Масниці, по пущенню, першого дня посту й вирушив. Ще ніколи не кидав я рідного села, уперше вибрався в такий світ далекий — тож на серці було неспокійно, лячно чогось, журно… Що там чекає в чужій стороні?.. З чим і як повертатиму?.. Пам’ятаю, поганий був ранок: туман наліг на землю, гемзило, ноги грузли в підмитому водою снігу, брудна вода стікала в долину… Погано було як в мене на серці… Вийшов я на гору, став під фігурою і озирнувсь востаннє на село — туман лежав

над селом ще густіший в долині, ніж на горі… Коли це з-за фігури щось так тихо: "Свириде!" — каже. Я аж жахнувся, затремтів весь… Озираюсь — аж то вона, Марія моя, з-за фігури сльози втирає…

— Оце добре! — перехопив Лука. — Твоя Марія і моя Марія! Тих Марій на світі — як за гріш маку!.. Ну, випиймо ж за обох Марій!.. А-а! бун джін!

— Жалко мені стало її… дурне серце мов у лещатах стис хто, — казав далі Свирид, не звернувши уваги на тост за Марій. — Взяв я вмовляти її, взяв їй казати, як вірно кохаю її… "Бачиш, — обізвалась вона, — як той сніг водою понявся? Гляди ж, щоб і кохання твоє не стануло отак на чужій стороні, далеко від мене…" Наворожила, та не мені, а собі наворожила… Гей, та пішов я, брате мій, степами, та пішов ланами у той край, про який чував лиш від бувальців… Ідеш, ідеш — над головою небо, під ногами поле… А чиє воно, поле оте — хто його знає… Чужина. І несеш у чужину ту свою долю сирітську, до якої всім байдуже, та ще силу молодую на пожиток жмикрутам-дукам… Став я в болгарина. На весну й на літо найнявся. Платня нічого, краща, ніж в наших сторонах, а робота така, як на доброго вола… Та дарма!.. Аби мене люди не шкодували, а я себе не пошкодую… Спершу за роботою нічого не помічав я… Гей та соб! соб та гей! звісно, як наймит, від світання до смеркання в роботі… А далі, як звик уже, оговтався, розглянувся навкруги, і завелась у серці шашіль… Вийду на степ — ні, не наші степи… і точить шашіль… Гляну на людей — ні, не наші люди — і знов тая шашіль у серці ворушиться… Не так мені пташки щебечуть, не тої мені пісні вітер співає… Почав я банувати. А найгірше за Марією… Жалко мені стало за тими нічками тихими, що бачили женихання наше, що чули любу розмову… Жалко стало й за селом рідним, де я зріс, хоч не зазнав змалечку щастя. Хто його зна, що зі мною поробилося: тягне мене, мов гаком тягне в свою сторону; рветься серце назад, у село, бридка та навісна стає мені сторона чужа… І був би не витримав, був би кинув все та подавсь назад, коли б не Марія… Задля неї, задля власного щастя лишивсь я, наважився перемогти себе… І вона, згадав я, поневіряється десь, бідна, у наймах, і їй не з медом… Збігла мені

отакечки весна, збігло й літо. Взяв я в хазяїна, як оден гріш, шістдесят карбованців і подався… не додому, а в Миколаїв, де, як раяли люди, можна знайти роботу на осінь й на зиму. Пішов я туди, бо що б почав з тими шістьма десятками?

Цілу осінь мішки носив на пароходи, а на зиму за збіржака став у хазяїна. Ніколи було, здається, думати про дівчину, а проте вирвуться згадки на волю й полинуть на село рідне до дівчини коханої… Надворі завірюха, сніг летить в очі, а я сиджу на санках — і ввижається мені вечір теплий з пахощами весняними, з хрущами, з вишником, білим від цвіту рясного, а на перелазі сперлась Марія і грає до мене очима… Було аж жахнуся, як гукне хто на вулиці: "Звощик!", — а вітер із снігом так і шмагне в очі… Листів до неї не писав я, бо не знав, де вона служить. Від неї теж не мав звістки, бо сама не вміє, а другого прохать написати соромно дівці… Ну, та байдуже, на весну побачимось. Склав я за зиму ще півсотні, і так ото в середохрестя подався додому… Іду я тими степами, тими ланами розлогими, що й торішньої провесни, а не чужі вони мені, не лякають, а мов осміхаються приязно… Тала вода дзюрчить по дорозі та пригадує, що казала Марія торік під фігурою, а я тільки осміхаюся на тую згадку… Хороше мені… весело мені… жайворонок немов весільної співає… І чого поспинавсь?.. Коби знаття… ба! коби знаття!.. Та хто ж його знав, що буде, як в пісні співають: "Кохалися, та не побралися, тільки серце жалю набралося…"

Свирид замовк.

А сонце вже сідало. Високо, високо під небом вечірнім пролетіли величезним табуном дикі гуси у плавні на ніч і виповнили повітря дивним гуком, що, мов відгомін далекого дощу, пронісся понад тихим Дунаєм. Небо над Галацом жевріло, як розпечене залізо; широка річка понялась на заході вогняною барвою, далі зарожевіла, засяяла блакиттю, а там заблищала сизою барвою холодної криці… Вербовий гай на тім боці повивсь у темряву, почорнів, блакитні гори стали синіми та хорошими… По тихих водах Дунаю, мов лебідь, проплинув пароход і виразно виткнувся на палаючому обрію, як з чавуну вилитими чорними

щоглами. Захвилювалась вода, мов жито від вітру, покотилась валами до берега, наблизилась — і вдарила з глухим стогоном в пісок, розбиваючись на тисячі білих крапельок… І знов усе стихло; тільки сполохана річка, гойдаючись в своїх берегах, мелодійним хлюпанням жалілась жовтому пісочкові на докучливих гостей…

Зачаровані подорожні сиділи й мовчали. Ось збігла на берег дівчина, прихапцем зачерпнула мідяними кухвами жовтої води і знов подалась на прикрий берег. Ось ставний мокан [25] в своїй мальовничій білій одежі привів до води коня напувати. Кінь порскає, голосно втягує в себе воду і, напившись, чвалає назад, ліниво переступаючи з ноги на ногу. І знов усе тихо. Кордонна сторожа розклала на тім боці багаття; червоний відблиск від нього осяває нижні гіллячки чорних верб, додаючи ще більше принади чудовій картині наддунайського вечора…

— Дивись, — сполохав тишу хриплим голосом Лука, — вода таки піджива… мало не до ніг моїх дійшла, а де була, як ми купались!..

— Піджива… отак мої згадки підживають, як тая вода… — почав знов Свирид, мов чекав, щоб його торкнуто. — Як нині пам’ятаю, вже посутеніло, коли я вздрів своє село, повернувши з Бессарабії… І не радісно, а турботно забилось у мене серце, скоро побачив я дим з комінів у селі рідному… Що там? Як там? Де Марія моя? — турбуюсь водно. Іду вулицею, зустрічають мене, впізнають, розпитують, де пробував, чи щастило, а мене так і кортить розпитать про Марію, так і крутиться на язиці ймення її, та ніяково розпитувать… Подавсь я тою вулицею, де хата старих. У хаті світиться, каганець блимає… Я під вікно, та так і припав до його. Стара півмітки з скрині виймає, старий чобіт розглядає та копирсає шилом, а зять з жінкою про щось радяться біля печі… Марії нема. Може, пішла до дівчат… А може… я так і прикипів до землі, жахнувшись несподіваної думки. Та ні, не так вона кохала мене, щоб, не дочекавшись, віддатися…

— Свириде, голубе мій… — перепинив п’яним голосом Лука, — подай мені баньку… Ти не питимеш, то я за тебе решту вип’ю… А-а! таре бун

джін. [26] Це єдина потіха… всіх матульняків… і простих, і вельможних… Ну, кажи, кажи… слухаю…

— Входжу я до хати, — провадив далі Свирид, — привітався, забалакав. "Щось ви подались, тітко, — кажу до старої. — Чи всі у вас живі-здорові?" — питаюся… "Усі, хвалить Бога", — відказує… "А де ж Марія, — наважився я, — що її в хаті немає?.." Тільки щойно вимовив я, стара як заголосить, як удариться головою об скриню, аж старий вискочив з-за столу. Я так і затерп. У голові мов залізом розпеченим шпигонуло: нема… умерла… утопилась… Хочу поспитати, де вона, що з нею, а язик як став дуба, так і не ворухнеш ним. Далі ж як не скочу до старої, як не скрикну: "Де Марія?.." — то так усі й замовкли та видивились на мене, перелякані… "Де Марія? — кричу я. — Де ви поділи її? кажіть!" Та грюкаю кулаком у стіл, аж старий узяв мене за руку та: "Що тобі, хлопче?" — питає. А я й не в той бік, тільки слухаю, як стара, голосячи, приказує: "Занапастили дитину нашу, занапастили… пішла в найми, як і людські діти… та недолюдок той, пан з Бобрика… звів її… й заподів кудись, що й путь її пропала…" Я вже не слухав далі… мов божевільний, вискочив я з хати, гидкою мені стала людина кожна… На серце моє, на голову, на всеньке тіло вагою налягло лихо, гнітило мене, я чув, що мені тісно й на просторі… Я пам’ятаю тільки жадобу помсти, що поняла моє серце болюче… пам’ятаю, як я присягавсь: помщусь… люто помщусь… на обох помщусь!.. Я забув на той час і про свої ноги натруджені, і про те, що вже ніч упала на землю, — швидкою ходою пішов я у Бобрик… Біжу… тіло моє горить, палає, і не холодить його вітер зимний, що дме просто в очі… І досі не тямлю, як пробіг п’ятнадцять верстов і не чув втоми, незважаючи на свої ноги натруджені… В Бобрику вже спали, ніде не світилось… Став я край села та й наче опам’ятався. Як же я помщуся?.. Тепер сплять у дворі, не пустять мене до пана, зв’яжуть ще, мов злодія якого… Сів я на дорозі й почув, що в мене болять ноги… Сиджу, схиливши голову на груди… і враз зробилося мені до всього байдуже, наче не мене скривджено, наче те, що сталось, не моє лихо, а чуже, далеке… Бог з ним, з паном, з помстою, з усім на світі… І чогось жалко мені стало, тужно так, журно… Перед очима імла знялась, відгородила мене від світу цілого…

Байдуже!.. Помалу-малу з імли тої виткнулась виразно Марія, така сама, якою бачив я її під фігурою, глянула на мене глибокими очима й упекла мене тим поглядом… у саме серце впекла… Скочив я з землі, порвавсь убік, як до села, й затис кулаки. "Помщусь, і вас загублю, й сам пропаду!.. Однаково!" — думав я, походжуючи по полю під селом та чекаючи, щоб розвиднілось… І вже холодна ніч не прохолодила мене, а додала тільки зваги… Добре-таки розвиднілось, як я подавсь у двір. Там вже повно було якихсь судових. Казали, що приїхали продавати двір за довг. Я до слуг: "Покажіть мені пана Гаєвського, дідича вашого", — а сам не тисну ніж у жмені, ні, аж пальці заклякли… — "Нема, кажуть, поїхав десь…"

— То ти був у мене в Бобрику?.. — забелькотав Лука. — То моя Марія була твоєю судженою?.. А я й не знав… а я й не відав…

— Як?! — скочив Свирид. — То ти пан Гаєвський?..

— Був колись… був колись, брате мій, поручик Лука Йванович Гаєвський, село мав, а тепер — його сіятельство господин матульняк, дідич міського ринштоку!.. Смірно-о!.. — заверещав він п’яним голосом і бовтнув ногою по воді, простягаючись на бік.

Якась сила шарпонула Свиридом. Згадки колишнього, що вже чотири роки як проминуло, але колишнього гіркого, болючого, принесли з собою і відгомін тої жадоби помсти за знівечену долю, що колись владно запанувала над покривдженим. Якась сила шарпонула Свиридом. Але, глянувши на п’яного ворога, що, засипаючи, тільки тулубом лежав на суходолі, а ногами в воді, він з огидою відвернувся і сливе вибіг на прикрий берег.

— Хай вода свята помститься за мою кривду!.. Хай вона забере тебе!.. — казав Свирид до себе, важко відсапуючи.

Він хотів бігти, але зупинився. Сливе над самим вухом його розтявся пронизливий свист і, погрюкуючи та мигтячи осяяними вікнами, промчавсь потяг, перепиняючи Свиридові дорогу.

За цю хвилину в душі Свиридовій зчинилась боротьба. Його серце то ґвалтом намагалось помсти, то страхалось запропастити життя людське, статись причиною смерті людини. Боротьба та тяглась одну йно хвилину; якесь почуття взяло, мабуть, гору, перемогло, бо Свирид вернувсь до Дунаю, де по коліна в воді лежав п’яний Лука, похрапуючи носом. Свирид на превелику силу витяг з води Луку, хоч той вовтузився з ним та белькотав щось крізь сон, звів його й сливе поніс вулицею. Проходячи повз одну хату, Свирид затремтів увесь та мало не впустив Луки на землю, на порозі, осяяна світлом з хати, стояла якась молодиця, й йому здалося, що то Марія. Свирид запровадив товариша до шинку. Лука наче опритомнів трохи, побачивши знайому обстановку. Він похитавсь трохи на нетвердих ногах, стукнув кулаком у стіл і гукнув на всю хату:

— Око джіну для його сіятельства пана матульняка!.. Діграбе! [27] — і вилаявсь поганою молдуванською лайкою.

Свирид вискочив з шинку, дуже зворушений, й подавсь назад, до тої хати, де на порозі бачив жінку. Жінка й досі стояла на тому ж місці. Свирид наблизився до неї, зазирнув їй в обличчя та й пізнав Марію.

— Маріє!.. — сказав він тремтячим голосом і нервово скинув шапку з голови.

Жінка жахнулась, підійшла до Свирида і пильно глянула на нього.

— Свирид!.. — прошепотіла вона, подаючись назад.

— Маріє… — І враз сильним рухом роздер він свою шапку надвоє й кинув її під ноги Марії.

— Отак з моїм серцем!.. — додав.

Хвилинку обоє стояли нерухомо: вона — з спущеними долі очима, він — блідий і тремтячий.

— Маріє… — наблизився Свирид до неї й узяв за руку. — Скажи мені, що з тобою було?..

Марія звела на нього очі, і, мов горох покотився, закапали з їх сльози. Вона заплакала, жалібно хлипаючи, мов дитина.

Свирид відвів її набік, під баркан.

Марія, обливаючись слізьми, оповідала йому про свій сором несвітський, про те, як вона з дитиною малою, боячись вернутись додому, тинялася по наймах, тяжко бідуючи, як, урешті, вмерла їй дитина, як якась пані завезла її до Рені, де вона стала за наймичку в грека, що держить шинк… А Свирид слухав, мовчазний, не обзиваючись і словом, не оповідаючи ні про свої муки, які вона завдала йому, ні про думку помститись на ній за зраду.

— Прости мене, Свириде! — скінчила благанням Марія.

— Най тобі Бог простить… Слухай, що скажу… Не маю я волів круторогих, нема в мене й червінців у чересі… Є в мене самі йно руки оці жилаві та роботящі, що не злякаються жодної праці… Годувавсь я з них досі, вигодую й родину… Як я тобі не гидкий, Маріє, не обридлий, то будь мені дружиною та помандруємо на Молдаву, щоб ніщо не пригадувало нам лиха нашого…

Марія хотіла кинутись йому на шию, але не посміла і тільки відповіла ревним голосом:

— Спасибі тобі…

А другої днини рано-вранці, коли ще "дідич міського ринштоку" солодко спав десь на вулиці, загорнувшись небом, Свирид та Марія вирушили в дорогу. Вони подались на Джурджулешти, аж під Слободзею, де, як кажуть, легше перехопитись через вузький Прут, легше обминути кордонну варту… З плавнів знявся білий туман, сивими хмарами покотився по тихому Дунаю, закриваючи блакитні гори, заступаючи світло сонця… Мряка ця віщувала, однак, чудову днину… Так і в серці подорожніх зоріла надія на щасну долю, що розвіє колись й самі згадки сумного минулого…

20 лютого 1893, Вінниця

[23] — Добре вино (літ.: буне вин; молд.)

[24] — Матула — по-молдуванському здоровезний волок; матульняк — рибалка на рибному заводі.

[25] — Горець-чабан (молд.).

[26] — Міцне добре вино (молд.)

[27] — Швидше (молд.)